

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Fülöp Hilda Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek dr. Pauló Katalin ügyvéd által képviselt I. rendű, II. rendű és III. rendű alperesek ellen fedezetelvonó szerződés hatálytalanságának megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. október 15. napján kelt 15.G.41.326/2010/24. számú ítélete ellen mindkét fél részéről benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

r é s z í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes azon kereseti kérelmét elutasító rendelkezését, amelyben annak tűrésére kéri kötelezni a II. és III. rendű alpereseket, hogy követelését a Budapest ... hrsz.-ú ingatlanból végrehajtás útján kielégítse, hatályon kívül helyezi és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja;
az illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezését részben megváltoztatja, és az I. és II. rendű alperesek által az államnak egyetemlegesen fizetendő illeték összegét 108.000,- (Egyszáznyolcezer) Ft-ról 328.900,-(Háromszázhuszonnyolcezer-kilencszáz) Ft-ra felemeli, a felperes által az államnak fizetendő illeték összegét 792.000,- (Hétszázkilencvenkettőezer) Ft-ról 571.100,-(Ötszázhetvenegyezer-egyszáz) Ft-ra leszállítja;
egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - az adóhatóság külön felhívására - 571.100,-(Ötszázhetvenegyezer-egyszáz) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Megállapítja, hogy az I. és a II. rendű alperesek személyes költségmentességére tekintettel le nem rótt 328.900,-(Háromszázhuszonnyolcezer-kilencszáz) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Megállapítja, hogy a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték összege 328.900,-(Háromszázhuszonnyolcezer-kilencszáz) Ft; a felperesnek és együttesen az alpereseknek a másodfokú eljárásban 125.000,-(Egyszázhuszonötezer) -125.000,-(Egyszázhuszonötezer) Ft költsége merült fel.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a Fővárosi Bíróság 2008. április 23. napján kelt 35.G.40.289/2007/29. számú ítéletében kötelezte jelen per I. rendű alperesét, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 5.481.027,- Ft-ot és ebből az összegből 720.000,- Ft után 1995. július 31. napjától, 1.701.902,- Ft után 1996. január 1. napjától, 1.039.125,- Ft után 1996. január 1. napjától és 2.020.000,- Ft 1996. január 3. napjától 2001. december 31-ig évi 20 %-os, 2002. január 1-től 2004. december 31-ig évi 11 %-os, és 2005. január 1. napjától kezdődően a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a 2009. február 25. napján kelt 10.Gf.40.444/2008/6. számú ítéletével helybenhagyta. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban hozott, 2009. december 15. napján kelt Gfv.IX.30.167/2009/4. számú ítéletével a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel érintett rendelkezéseit hatályában fenntartotta.

Az I. rendű alperes önként nem teljesített, ezért a felperes 2009. március 19-én végrehajtást kezdeményezett vele szemben, amely a Fővárosi Bíróság előtt 0100Vh.500062/2009. szám alatt folyamatban van. A végrehajtó tájékoztatása szerint a lefoglalt ingó/ingatlan vagyon értéke nem fedezi a végrehajtani kívánt követelést.

Az I. rendű alperes 2009. február 10. napján átruházta a R. Korlátolt Felelősségű Társaságban meglévő, a törzstőke 60 %-át kitevő, 1.800.000,- Ft névértékű üzletrészét gyermekére, a II. rendű alperesre. A tagváltozást a Fővárosi Bíróság mint Cégbíróság a cégjegyzékbe bejegyezte.

A perben nem álló M.L. és M.B. mint eladók, valamint a II. és III. rendű alperesek mint vevők között, továbbá az I. rendű alperes mint haszonélvezeti vevő között 2007. november 14. napján adásvételi szerződés jött létre a Budapesti ... alatt felvett, természetben a Budapest, XII. kerület, ... szám alatt található 65 m² alapterületű lakás, hozzátartozó garázzsal és kertrésszel ingatlan tárgyában.

A felperes a Fővárosi Bírósághoz 2010. július 12. napján benyújtott és az eljárás során módosított, felemelt keresetében kérte, hogy állapítsa meg a bíróság a R. Kft. üzletrésze II. rendű alperes részére történő értékesítésének és a ...hrsz.-ú ingatlan adásvételének irányában fennálló hatálytalanságát és kötelezze a II. és III. rendű

alpereseket a végrehajtás tűrésére az elvont vagyonból. Kérte továbbá, hogy kötelezze az alpereseket egyetemlegesen kártérítés jogcímén egyrészt 2.853.569,- Ft, másrészt 2.444.875,- Ft, harmadrészt további 407.471,- Ft tőke, valamint a 20.278.219,- Ft végösszegű összes tőkésített követelése után 2010. október 16. napjától a késedelemmel érintett félét megelőző napon érvényes jegybanki alapkamat + 7 % mértékű ügyleti kamata, végül ugyanezen teljes követelés erejéig, a felperes által ténylegesen felvett hitelek után 35 %-os hitelkamat és a keresetben követelt ügyleti kamat (jegybanki alapkamat + 7 %) különbözetének megfizetésére.

A keresetét arra alapította, hogy a R. Kft. üzletrészsére vonatkozó átruházási szerződés a Ptk. 203. § (2) bekezdése alapján fedezetelvonónak minősül, mivel a keresetlevélhez csatolt, a bírósági végrehajtó által kiállított igazolás szerint az I. rendű alperes más végrehajtható vagyonnal nem rendelkezett, a felperesi igény keletkezése megelőzi az átruházás időpontját, és a II. rendű alperes mint hozzátartozó jogszerzése a családi kapcsolatra figyelemmel rosszhiszemű. Álláspontja szerint a logika törvényei szerint a rosszhiszeműség törvényi vélelme nem dönthető meg, mert a múltbeli tudati állapot teljes bizonyossággal nem mutatható ki, ezért a vélelmezett rosszhiszeműség a bíróságot köti.

Az ingatlan adásvételi szerződés vonatkozásában előadta, hogy a szerződéses konstrukció alapján egyértelmű, hogy ilyen szerződés – melyben a gyermekek állagot, a szülő pedig holtig tartó haszonélvezeti jogot vásárol – akkor jön létre, ha a szülő vásárol, illetve ajándékoz ingatlant a gyermekeinek, fenntartva magának a haszonélvezetet. Ez esetben az állagtulajdonos gyermekek öröklés módjára jutnak hozzá az ingatlanhoz a haszonélvező halála után, ezért az örökléshez képest ez vagyoni előnyt számukra nem jelent, a gyermekek ezért nem járulnak hozzá az ingatlan vásárlásához. A holtig tartó haszonélvezeti jog alapján a haszonélvező használhatja az ingatlant, ezért a haszonélvezet az ingatlan valós értékével azonos. A visszterhesség vélelme alapján a haszonélvezetért teljes ingatlan értéket fizetett, gyermekei viszont ingyenesen jutottak az állaghoz. Mindez azt eredményezi, hogy a három résztvevővel is megmarad a fedezetelvonás ténye, megmarad a rosszhiszeműség és ingyenesség megdönthetetlen vélelme a hozzátartozó szerzésére, hiszen az eladók jóhiszeműségével a konstrukció érdemben két fősre csökken és feltárul a hozzátartozó felé történt rosszhiszemű fedezetelvonás.

Kártérítés iránti keresetét arra alapította, hogy az I. rendű alperes részéről a kártérítés esedékességekori megfizetésének elmulasztása, a II. és III. rendű alperesek részéről pedig a végrehajtás tűrésének késedelme a felperesnek súlyos kamatveszteséget okozott, az ebben megmutatkozó kárának megtérítésére az alperesek egyetemlegesen kötelesek. 20. sorszámú beadványa mellékletében dolgozta ki a kártérítési követelése összegszerűségét, amely az ítélet szerinti esedékességkor, 2008. május 8-án kamatokkal együtt és levonva belőle a felperest terhelő perköltség összegét, 14.572.304,- Ft-ot tett ki. Előadta, hogy a bírói gyakorlat értelmében az esedékességkor meg nem fizetett és emiatt tőkésedett késedelmi kamat után is érvényesíthető késedelmi kamat. Erre tekintettel a 14.572.304,- Ft után 2008. május 9-től 2010. október 15-ig (a kitűzött elsőfokú tárgyalás időpontjáig) terjedő időszakra okozott jegybanki alapkamatnak megfelelő kamatveszteség összege 2.853.569,- Ft.

A II. és III. rendű alperesekkel szembeni igényét azzal indokolta, hogy a tűrésre kötelezettek az elvont vagyon mértékéig felelnek, ha tűrés kötelezettségeiknek haladéktalanul eleget tesznek és nem okoznak kárt annak késedelmével. A végrehajtás késedelme esetén a felperes kára rövid időn belül meghaladja az elvont vagyon értékét, azaz az elvont vagyon már arra nem nyújt fedezetet. Ez szándékos károkozást jelent a vélelmezett rosszhiszeműség miatt, ezért a II. és III. rendű alperesek felelőssége a tűrés kötelezettségük késedelmével szándékosan okozott kár (kamatvesztés) nagyságához igazodik.

A 2.444.875,- Ft-os tőkekövetelését azzal indokolta, hogy a felperesi cég a jegybanki alapkamatnál jelentősen magasabb kamatokkal tudta volna a pénzt kölcsönözni, illetve hasznosítani, amennyiben azt az I. rendű alperes megfizeti. A jegybanki alapkamat + 7 % mértékű ügyleti kamattal versenyképes ajánlatot tehetett volna kockázatmentes kölcsönnyújtásra. Ilyen kölcsönre az adott időszakban nagy igény volt. 2008. május 9-től 2010. október 15-ig ennek összege 2.444.875,- Ft. Az alperesek gyakorlatilag a felperes pénzét használják akkor, amikor azt nem fizetik meg részére, az idegen pénz használatának díja pedig az ügyleti kamat. A jegybanki alapkamat csak az infláció ellensúlyozását biztosítja. Mivel az egységes bírói gyakorlat és az általános hitelpiaci feltételek szerint az esedékességkor meg nem fizetett ügyleti kamat után is jár késedelmi kamat, ezt is jogosan követeli az alperesektől, ennek az összege a 407.471,- Ft.

A felperes ezt követően tőkésítette 2010. október 15-ig az összes követelését, ennek összegét 20.278.219,- Ft-ban jelölte meg, amely után 2010. október 16. napjától igényelte a jegybanki alapkamat + 7 % mértékű ügyleti kamat megfizetését. További hivatkozása szerint a jogerős ítélettel részére megítélt javainak tiszteletben tartásához fűződő európai uniós jogainak kikényszerítése érdekében hitelfelvétellel kívánja pénzügyi helyzetét helyreállítani, melynek költsége az alpereseket terheli. Kára kompenzálását csak az alpereseket a hitelfelvétel kamatainak megfizetésére kötelező bírsági ítéletben látja biztosítottnak, ezért kérte az alpereseket egyetemlegesen a ténylegesen felvett hitelek után fizetendő 35 %-os hitelkamattal és a keresetben megjelölt jegybanki alapkamat + 7 %-át kitevő ügyleti kamat különbözetének megfizetésére kötelezni. Hangsúlyozta, hogy jelen perben csak a késedelmes teljesítés miatti kamatvesztések megtérítését, illetve tőkésítését kéri.

Az alperesek az ellenkérelmükben a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérték. Elsődlegesen hatásköri és illetékességi kifogást terjesztettek elő. Álláspontjuk szerint az üzletrész 1.800.000,- Ft-os névértéke alapján a pert helyi bíróságnak kellene elbírálnia, valamint az ingatlanra vonatkozó követelés nem tekinthető gazdálkodó szervezetek közötti követelésnek, ezért ezen kereseti kérelem elbírálására sem illetékes a Fővárosi Bíróság. Kérték ennek alapján a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítását, illetve a per megszüntetését. Az elsődleges kereseti kérelem tekintetében hivatkoztak továbbá annak elkésztettségére is, figyelemmel arra, hogy a 2006. évi V. törvény (Ctv.) 65. § (1) és (2) bekezdése szerinti jogvesztő határidőn túl terjesztette elő azt a felperes. Előadták továbbá, hogy a Gt. rendelkezései nem tartalmazzák az üzletrész átruházási szerződés hatálytalanságának megállapítására vonatkozó keresetindítási

jogosultságot, ezért a felperes keresetösségi joga is megkérdőjelezhető. Álláspontjuk szerint a jogalap különbözősége folytán a két igény egy keresetben nem érvényesíthető, valamint a felperes nem a megfelelő alperesek ellen nyújtotta be a keresetét, az abban foglaltak egyébként is zavarosak, kérték annak pontosítását.

Az elsőfokú bíróság a 2010. október 15. napján kelt 15.G.41.326/2010/24. számú ítéletével megállapította, hogy az I. rendű alperes mint eladó és a II. rendű alperes mint vevő között a R. Kft. 60 %-os tulajdoni hányadú üzletrésze tárgyában létrejött szerződés a felperessel szemben hatálytalan. Egyetemlegesen kötelezte az I. és II. rendű alpereseket annak tűrésére, hogy a felperes a fenti vagyontárgyból az általa az I. rendű alperes ellen a Fővárosi Bíróságon 0100Vh.500062/9. szám alatt 5.481.027,-Ft és járulékai iránt indított végrehajtási eljárásban magát követelése és járuléka erejéig kielégítse. Kötelezte az I. és II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg külön felhívásra a Magyar Államnak 108.000,- Ft, a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illetéket. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek 10.000,- Ft perköltséget. Kötelezte továbbá a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 792.000,- Ft kereseti illetéket.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét részben találta megalapozottnak. Elsődlegesen az alperes eljárási kifogásaival foglalkozott, azokat megalapozatlannak ítélve. Ezt követően rögzítette, hogy a kereset elbírálásánál figyelemmel volt a Pp. 3. § (2) bekezdésében foglaltakra.

Megállapította, hogy az üzletrész átruházási szerződés tekintetében a felperes okiratokkal bizonyította, hogy annak időpontjában fennállott, érvényesített igényeinek kielégítésére az üzletrész fedezetül szolgált volna, és ennek elvonásával az átruházó I. rendű alperessel mint adóssal szembeni követelésének érvényesítése részben lehetetlenné vált. A perben nem merült fel adat arra nézve, hogy a II. rendű alperes részéről a jogszerzés ellenérték fejében történt volna. A bíróságnak figyelemmel kellett lennie a Ptk. 203. § (2) bekezdésében foglalt törvényi vélelemre. Ebből az következik, hogy a II. rendű alperes tudott, illetve tudnia kellett az I. rendű alperesi átruházót terhelő követelésről és arról, hogy az üzletrész átruházással a felperes kielégítési alapját vonják el.

Megállapította, hogy nyilvánvalóan kizárt az, hogy az I. rendű alperes ne tudott volna a felperes követelésének fennállásáról, hiszen a végrehajtási eljárás során adósként szerepelt, így tudnia kellett azt is, hogy az üzletrész átruházás a felperes követelésének a kielégítési alapját vonja el. Nyilvánvaló továbbá az is, hogy a II. rendű alperes az üzletrész átruházásakor tudatában volt annak, hogy az I. rendű alperest a bíróság ítéletben már azt megelőzően jogerősen marasztalta a felperes javára, továbbá ellene a végrehajtási eljárás is megindult. Mindennek ismeretében a II. rendű alperes jóhiszeműsége kizárt. Nyomatékkal vette továbbá figyelembe, hogy az üzletrész átruházást megelőzően a felperes már végrehajtható okirattal rendelkezett az I. rendű alperessel szemben.

Az elsőfokú bíróság azt a tényt is figyelembe vette, hogy a rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az I. rendű alperes az üzletrészen túl nem rendelkezett végrehajtható vagyonnal, melyet az I. rendű alperes maga sem vitatott. Rögzítette, hogy a felperes a tűrésre kötelezés körében az I. rendű alperesi adóssal szembeni követelés összegét a csatolt végrehajtási lappal megfelelően igazolta.

Az elsőfokú bíróság az ingatlan adásvételi szerződés relatív hatálytalanságát azért nem tudta megállapítani, mert annak a Ptk. 203. §-ában foglalt feltételei hiányoztak. Az adásvétel tárgyát képező ingatlan ugyanis soha nem szolgált a felperesnek az I. rendű alperessel szemben fennálló igénye kielégítésére, tekintve, hogy ezen ingatlant a II. és a III. rendű alperesek vásárolták, akikkel szemben a felperes soha nem érvényesített igényt. Továbbá mivel az ingatlan nem szolgált fedezetül, így annak elvonásáról sem lehet beszélni. Az I. rendű alperes pedig nem a már fennálló haszonélvezeti jogát ruházta át, hanem éppen haszonélvezeti joggal terhelte meg az ingatlant. Ezért a bíróság az erre vonatkozó kereseti kérelmet mint alaptalant elutasította.

A felperes kamatkiesésre alapított, kártérítés jogcímén előterjesztett kereseti kérelmét a Pp. 229. § (1) bekezdése alapján találta megalapozatlannak, amely szerint a keresettel érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapból származó ugyanazon jog iránt, ugyanazon felek egymás ellen új keresetet indíthassanak vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben vitássá tehessék. A bíróság jogerős ítéletében a marasztalási összeg után a kifizetés napjáig járóan megállapította a késedelmi kamatfizetési kötelezettséget, ezzel a késedelmi kamatkövetelés tekintetében ítélt dolog, res iudicata keletkezett. A bíróság ismételen tehát nem rendelkezhet a késedelmi kamat mértékéről. A 2008. május 9-e és 2010. október 15-e közötti időszakra ügyleti kamat jogcímén igényelt 2.444.875,- Ft megtérítését a felperes ugyanazon kárigénnyel kapcsolatban érvényesíti, az újbóli elbírálás lehetőségét az anyagi jogerő tárgyi terjedelme és a jog azonossága kizárja. Mivel az anyagi jogerő folytán a peresített jogviszony alapján a felperest, illetőleg az I. rendű alperest megillető jogokat és őket terhelő kötelezettségeket végérvényesen meghatározottnak kell tekinteni, ezért a fent említett jogerős ítéletben elbírált jogot (késedelmi kamatot) többé már nem lehet vitássá tenni. A felperes a keresetében kérte továbbá a fenti károk együttes összegének ügyleti kamatveszteségét is megtéríteni, 407.471,- Ft összegben. Mivel a fenti kárösszegek iránti kereset nem alapos, ezért a felperes ezen összeg után igényelt ügyleti kamat iránti követelése sem lehet alapos. Ugyanezen okból találta megalapozatlannak az elsőfokú bíróság az összes tőkésített követelés utáni kamatkövetelést is.

Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a felperes több beadványában is kérte a rendelkezésre álló adatok alapján ítélet hozatalát, további bizonyítási indítvány nélkül. Márpedig a rendelkezésre álló iratokból nem volt megállapítható, hogy a felperes valóban vett volna fel hitelt amiatt, mert az I. rendű alperes a jogerős ítélettel megítélt kötelezettségének nem tett eleget határidőben.

A perköltségről a pervesztesség és pernyertesség arányára figyelemmel a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint határozott. Az üzletrész 1.800.000,- Ft-os értéke figyelembe

vétele mellett rendelkezett a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt illetékek megosztásáról, figyelemmel a felperes által megjelölt pertárgyértékre.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben mind a felperes, mind az alperesek fellebbezést nyújtottak be.

Az alperesek a fellebbezésükben az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének teljes elutasítását, valamint a felperes első- és másodfokú perköltségben való marasztalását kérték. Arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú ítélet az I. és II. rendű alpereseket marasztaló részében megalapozatlan, mivel az elsőfokú bíróság nem tárta fel megfelelően a döntése alapjául szolgáló tényeket, ezért jogi következtetése is helytelen. Megalapozatlanul állapította meg, hogy az üzletrész átruházásakor a felperesnek az I. rendű alperessel szemben végrehajtható követelése állt fenn. A korábbi perben ugyanis az elsőfokú bíróság ítélete a másodfokú bíróság helybenhagyásával 2009. február 25-én emelkedett jogerőre, az üzletrész átruházása pedig ezt megelőzően, 2009. február 10-én történt. Nem tárta fel az elsőfokú bíróság azt sem, hogy az üzletrész átruházás valóban ingyenes volt-e, ugyanis annak visszterhessége esetén az ingyenesség vélelme megdőlné. Nem vizsgálta azt sem, hogy a II. rendű alperes tudott-e a felperes I. rendű alperessel szembeni követeléséről. Ezt a tényt bizonyítékok nélkül nem lehet feltételezni.

Az alperesek alaki védekezésük folytán részletes érdemi ellenkérelmet nem terjesztettek elő, ezért nem volt lehetőségük a felperes tényállításaira és jogai indokaira a kereset érdeme tekintetében részletesen nyilatkozni. Az elsőfokú bíróság elmulasztotta tájékoztatni a feleket a bizonyítási kötelezettségről, illetve a bizonyítási teherről, amely súlyos eljárási szabálysértésnek tekinthető.

Külön sérelmezték a perköltségre vonatkozó rendelkezést, ugyanis a pertárgyérték a felperes keresete szerint 20.278.219,- Ft, melyből az üzletrész értéke névértéken 1.800.000,- Ft. A felperes pernyertességének aránya ehhez képest 10 % alatt van, ennek megfelelően kellett volna megosztania az elsőfokú bíróságnak a le nem rótt 900.000,- Ft illetéket. Nem felel meg a jogszabályoknak az alperesek javára megítélt perköltség sem, mert az nem áll arányban a pernyertesség arányával, és a jogi képviselő által kifejtett munkával, így a részükre megítélt perköltség aránytalanul alacsony.

A felperes a fellebbezésében a kereseti kérelmeit elutasító rendelkezés megváltoztatását és az ingatlan tekintetében az eredeti kereseti kérelemnek megfelelő döntés hozatalát, míg a kártérítési igény tekintetében a másodfokú eljárásban 4. sorszám alatt benyújtott előkészítő iratában felemelt keresete szerint kérte az alperesek marasztalását. A felemelt keresetben az összes kamatveszteség 2011. június 30-ig számított összegét 7.984.791,- Ft-ban jelölte meg, ehhez képest a teljes követelését 2011. június 30-i időpontra 22.557.095,- Ft-ban határozta meg. Kérte ezért, hogy a másodfokú bíróság marasztalja az alpereseket egyetemlegesen 7.984.791,- Ft 2011. június 31-ig felhalmozó kamatokban és 2011. június 30-a után

a 22.557.095,- Ft összkövetelésnek a jegybanki alapkamat + 7 % kamataiban, a kamatok féléves tőkésítésével.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság jogsértően és iratellenesen utasította el a fedezetelvonás hatálytalanságának megállapítására vonatkozó kérelmet az ingatlan tekintetében. Hangsúlyozta, hogy nem az ingatlan adásvétel hatálytalanságának megállapítását kérte a keresetében, a fedezetelvonást a haszonélvezeti jog ingatlanba elvont pénzbeli ellenértéke jelenti. A szerződés adásvétel része nem fedezetelvonó, mert az ingatlan eladói a vételárat megkapták, ők nem részesei a fedezetelvonásnak. Az adós I. rendű alperes az ingatlanba teljesített pénzbeli hozzájárulással vette meg a vagyoni jogait és a pénz szolgáltatásával vonta el a felperes igényének kielégítési alapját. A gyermek ingatlanán a szülő által fenntartott szerződéses haszonélvezeti jog köztudomásúnak ismert módon akkor jön létre, ha a szülő ingatlant vásárol a gyermekének. A Pp. 163. § (3) bekezdése szerint a bíróság a köztudomásúnak ismert tényeket valóban fogadhatja el. A vélelem miatt a bíróság kötve is van az ellentételezés tényéhez és az alperesek sem vitatták a vélelmet. A visszterhesség vélelmét erősíti a keresetleveléhez mellékelte adásvételi szerződés is, eszerint az adós haszonélvezeti vevőként, fizetség ellenében veszi meg a haszonélvezeti jogot. A felperes álláspontja szerint az I. rendű alperesi adós azért diktálhatta a feltételeket, tarthatta fenn a vagyont haláláig, mert az általa adott pénzből vásárolták a lakást. Hangsúlyozta, hogy a jogi képviselővel eljáró alperesek érdemi védekezést nem terjesztettek elő, annak ellenére, hogy az elsőfokú bíróság az idéző végzésben felhívta arra őket.

Az elvont pénzfedezet mértéke tekintetében azt hangsúlyozta, hogy a holtigtartó haszonélvezeti jog értéke a szülő által vásárolt ingatlan értékével egyenlő. Az adós vagyoni hozzájárulását megszerző hozzátartozó ingyenes szerzése a főszabály a Ptk. 203. § (2) bekezdése szerint. Az ingatlan vétele tehát a vélelmek alapján az adós egyedüli pénzbeli teljesítésével és gyermekei ingyenes szerzésével történt. Az adós lényegében teljes ingatlant szerzett, amelyért teljes vételárat fizetett.

Az adós pénzbeli hozzájárulása az ingatlan vételárába, tehát az ingatlanba került, abban az ingatlanban testesül meg, amelyre az adós holtig tartó haszonélvezeti joga vonatkozik. Erre tekintettel kérte, hogy a másodfokú bíróság változtassa meg az elsőfokú ítéletet és kötelezze a felperesi követelés kielégítésének tűrésére az alpereseket a vásárolt ingatlanból. Másodlagosan kérte az ingatlan (haszonélvezeti jog) vásárláskori értékének megfelelő pénzbeli tűrésre való kötelezését az alpereseknek.

A kártérítési kereset elutasítása kapcsán előadta, hogy nincs szó ugyanazon ténybeli alapról, sem ugyanazon jogalapról és lényegében ugyanazon felekről sem, ezért nem teljesült a Pp. 229. § (1) bekezdésének egyetlen eleme sem. Hangsúlyozta, hogy kizárólag a marasztalás után keletkezett kárt érvényesített, amelyet a káresemény előtti marasztalás nem ítélt meg. Időbelileg és fogalmilag is kizárt az ítélt dolog lehetősége. A marasztaláskor ugyanis nem volt ismeretes, hogy a marasztalás után lesz-e fizetési késedelem, lesz-e ebből adódó kár és az milyen mértékű lesz. A felperes kárigénye kizárólag az adós teljesítésével szűnik meg.

Iratellenesen állapította meg az elsőfokú ítélet, hogy felvett hitelt állított volna a felperes. Ezen túlmenően jogsértő az az indokolás, hogy a felperes nem bizonyított hitelfelvételt. A kérelemben egyértelműen jelezte a felperes, hogy az együtt feltárt feltételekkel is csak akkor van esélye hitelfelvételre, ha az elrendelt biztosítási intézkedéseken túlmenően a hitel felvételeket a bíróság megítéli. Nem tájékoztatta a felperest az elsőfokú bíróság, hogy ezt neki kell bizonyítania.

Jogszabálysértő a perköltségre vonatkozó rendelkezés is, mert alaptalanul vette figyelembe az elsőfokú bíróság az üzletrész névértékét. Az üzletrész névértéke nem azonos az üzletrész piaci értékével. A fedezetelvonáskor a R. Kft. 2008. évi mérlege volt érvényben, amely szerint saját tőkéje 35.804.000,- Ft-ot tett ki. Ennek 60 %-a a 20.000.000,-Ft-ot meghaladja. Ez önmagában fedezte volna a felperesi követelést. Ebből következik, hogy az elvont üzletrész értéke alapján is 100 %-ban pernyertesnek tekintendő a felperes.

Az alperesi fellebbezésre tett ellenkérelmében annak alaptalanságát hangsúlyozta kiemelve, hogy az elsőfokú eljárásban az alperesek által állított eljárási szabálysértés nem történt. Nem terhelte kioktatási kötelezettség az elsőfokú bíróságot az alperesek érdemi védekezésének hiányában. A bíróság ugyanis nem határozhatja meg az alperesek védekezésének irányát, mert az sértene a tisztességes eljárás elvét. A tájékoztatási kötelezettség teljesítését a fél által előadott tény-, illetve jogállítások váltják ki. Nem arról kell tájékoztatni az alperest, hogy elvileg mivel védekezhethetne a felperes követelésével szemben, hanem arról, amiről konkrétan nyilatkozott. Nincs jelentősége továbbá az ítélet és az elvonás dátumának. A fedezetelvonás az igény keletkezése utáni elvonással teljesül, a felperes igénye pedig 1995-ben keletkezett.

A 7. sorszámú beadványában részletesen kifejtette, hogy a R. üzletrészvagyon mára lényegében eltűnt, a cég tulajdonában álló ingatlant az I. rendű alperes 2007. novemberében értékesítette, amely ingatlan egyébként az I. rendű alperes korábbi lakása volt. Az eladásra a nyilvántartott érték alatti vételáron került sor, a vevő vélelmezhetően közvetlenül az I. rendű alperesnek fizette ki a különbözetet. 2006-ról 2007. évre 29,3 millió Ft további eszközcsökkenés történt a cégben pénzkivonással. A R. Kft. visszafizetett a 21.000.000,- Ft tagi kölcsönt az adós részére. Vélelmezhetően ezen pénzekből vásárolta az ... utcai ingatlant az I. rendű alperes. Ezzel egyidejűleg 2007-ben az üzletmenettel össze nem egyeztethető módon jelentősen megnövelték a R. Kft. anyagi jellegű ráfordításait. 2008. végére még 35.804.000,- Ft cégvagyon maradt, mostanára ez is eltűnt, ma már egy másik cég forgalmazza a R. Kft. kizárólagos forgalmazású termékeit. Az e beadványban számszerűsített, több mint 119,6 millió Ft vagyonelvonás főszereplője az I. rendű alperes, aki igyekezett azt a benyomást kelteni, hogy jövedelemmel nem rendelkező gyermekei vásárolták meg számára az ingatlant. Megállapítható azonban, hogy a vételár sokszorosa állt az I. rendű alperes rendelkezésére, aki ezáltal az ingatlant egyedül vásárolta meg.

Az alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben a Pp. 235. § (1) bekezdésére hivatkozással kérték figyelmen kívül hagyni a felperes 7. sorszámú beadványában

előadottakat, mivel a R. Kft. ingatlan eladására és vagyonvesztésére a felperes az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott.

Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a döntése meghozatalánál az arra vonatkozó alaki védekezésüket, hogy a felperes nem a megfelelő alpereseket perelte, ezért a Pp. 130. § (1) bekezdés g) pontja, illetve 157. § a) pontja alapján a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának, illetve a per megszüntetésének lett volna helye.

Az ingatlannal kapcsolatos kereseti kérelem tekintetében előadták, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy ezen ingatlan adásvételi szerződést nem az alperesek kötötték egymással, tehát az alperesek egymás közötti viszonylatában fedezetelvonás sem állapítható meg. Az I. rendű alperes az ingatlannak korábban sem tulajdonosa, sem más jogosultja nem volt. A felperes azt az előadását, hogy milyen forrásból történt, illetve történhetett a vételár kifizetése, semmilyen bizonyítékkal nem támasztotta alá. Végül előadták, hogy a keresettel érintett jogügyletek időszakában a felperes követelése még nem volt lejárt, mivel az csak a jogerős ítélet alapján vált esedékessé. E körben a BH 2004/510. számú eseti döntésre hivatkoztak. Mindebből következik, hogy nem állapítható meg ezen szerződések fedezetelvonó jellege.

A másodfokú tárgyaláson a Fővárosi Ítélőtábla tájékoztatta a felperest a Pp. 239. § szerint alkalmazandó Pp. 3. § (3) bekezdése alapján arról, hogy az állítása, hogy a Budapest, ... szám alatti ingatlant kizárólag az I. rendű alperes pénzeszközeiből vásárolták, köztudomású ténynek nem tekinthető. E körben őt terheli a bizonyítás.

A tájékoztatást követően a felperes jogi képviselője úgy nyilatkozott, hogy bizonyítási indítványt kíván előterjeszteni a fentiek igazolására, melyre határidő biztosítását kéri.

A felperes fellebbezése részben alapos, az alperesek fellebbezése megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, helytálló jogi következtetéssel adott helyt az üzletrész átruházási szerződés relatív hatálytalanságának megállapítására irányuló kereseti kérelemnek és kötelezte tűrésre az I. és II. rendű alpereseket, valamint megalapozottan utasította el a felperes kártérítési igényét, ugyanakkor az ingatlannal kapcsolatos fedezetelvonásra vonatkozó kereseti kérelem elutasítása megalapozatlan.

A Fővárosi Ítélőtábla az alperesek fellebbezése kapcsán az alábbiakra mutat rá.

Az alperesek az elsőfokú eljárásban végig jogi képviselővel jártak el. A jogi képviselő a 14. sorszámú írásban előterjesztett ellenkérelmében a per megszüntetését kérte, különböző eljárási okokra hivatkozással. Az elsőfokú bíróság egy tárgyalást tartott, amelyen az alperesek jogi képviselője részt vett. Itt további alaki kifogásokat adott elő, majd a kereset elutasítását kérte, fenntartva az általa írásban rögzítetteket. A tárgyalás berekesztésére vonatkozó figyelmeztetést követően sem terjesztett elő érdemi védekezést.

A Pp. 145. § (1) bekezdése szerint, ha a per vagy valamely külön eldöntésre alkalmas kérdés a határozathozatalra megérett, az elnök a tárgyalást berekeszti.

A Pp. 212. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a per érdemében ítélettel, a per során felmerült minden más kérdésben - ideértve a per megszüntetését is - végzéssel határoz.

A fenti rendelkezések alapján a berekesztésre vonatkozó figyelmeztetésből a jogi képviselőnek tudnia kellett, hogy az elsőfokú bíróság érdemi döntést fog hozni, azaz a permegszüntetésre irányuló alaki védekezését nem fogadja el, és megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a jogi képviselő a fellebbezésében az alaki kifogásainak megalapozatlanságára vonatkozó döntést nem is támadta.

Helyesen járt el ezért az elsőfokú bíróság, amikor a Ptk. 203. § (2) bekezdésében foglalt, a hozzátartozóval kötött szerződés ingyenessége, illetve a szerző fél rosszhiszemősége törvényi vélelmére alapítottnan hozta meg a döntését. Hangsúlyozza emellett a másodfokú bíróság, hogy az alperesek a már érdemi védekezést tartalmazó fellebbezésükben is csak kifogásolták, hogy nem tárta fel az elsőfokú bíróság kellően a tényállást, ugyanakkor e körben tényelőadást változatlanul nem tettek, bizonyítási indítványuk sem volt.

A fellebbezésük annyiban helytálló, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból is következik, hogy az üzletrész átruházási szerződés megkötésekor még nem hozta meg a Fővárosi Ítéltábla a másodfokú ítéletét, azaz sem jogerős ítélet, sem végrehajtási eljárás a felperes igénye kapcsán még nem volt. Az I. rendű alperes azonban ettől függetlenül, a körülményekből adódóan számíthatott az esetleges marasztalására és az elsőfokú ítélet helybenhagyása esetére a jogerős ítélet alapján a végrehajtás megindítására. A törvényi vélelemmel szemben ezért nincs jelentősége az elsőfokú ítélet jogi indokolásában írt pontatlanságoknak, mert az I. és a II. rendű alperesek csak abban az esetben menthették volna ki magukat sikerrel, ha bizonyítják a visszterhességet, illetve a jóhiszemőséget, mivel a törvényi vélelem perjogi szempontból a bizonyítási teher átfordulását eredményezi. Éppen erre tekintettel rögzítette az elsőfokú bíróság az ítéletének jogi indokolásában azt, hogy figyelemmel kellett lennie a Ptk. 203. § (2) bekezdésében foglalt törvényi vélelemre és az I. és II. rendű alperesek közötti közeli hozzátartozói viszonyra. Ezért a másodfokú bíróság mellőzi az elsőfokú ítélet 8. oldal második, harmadik és negyedik bekezdéseit mint téves, ugyanakkor az érdemi döntésre kihatással nem rendelkező megállapításokat.

Rögzíti a Fővárosi Ítéltábla, hogy az alperesek fellebbezési hivatkozásával szemben nem sértett eljárási szabályt az elsőfokú bíróság, amikor nem tájékoztatta őket arról, hogy a törvényi vélelemmel szemben a bizonyítás őket terheli. E körben a felperes megalapozottnan hivatkozott az egységes bírói gyakorlatra.

A Legfelsőbb Bíróság 1/2009. (VI.24.) PK véleménye értelmében a felet - függetlenül attól, hogy jogi képviselővel jár-e el - tájékoztatni kell arról, hogy a bíróság a Pp. 163. §-a alapján mely tényállításait ítéli olyannak, amelyek bizonyításra szorulnak. A tájékoztatásnak a kereseti (viszontkereseti) kérelem és az ellenkérelem (kifogás) alapjaként előadottakból kiindulva az anyagi jogi szabályok szerint jelentős tényekre kell vonatkoznia. A tájékoztatást a bíróságnak a fél részére

az eljárás olyan szakaszában kell megadnia, amikor a bizonyítandó tények már ismertek és megállapítható, hogy a fél nincs kellőképpen tisztában bizonyítási kötelezettsége tartalmával. A tájékoztatásnak folyamatosan igazodnia kell a felek per során változó nyilatkozataihoz, követnie kell az esetleges keresetváltoztatásokat, kereset kiterjesztéseket.

A PK vélemény fenti megfogalmazásából egyértelműen következik, hogy tájékoztatási kötelezettség akkor terheli az elsőfokú bíróságot, ha az alperesek előterjesztik érdemi védekezésüket és előadják az annak alapjául szolgáló tényeket. Egyetértett a másodfokú bíróság a felperes arra vonatkozó érveivel, hogy a bíróság nem határozhatja meg az alperesek védekezésének irányát, mert az sértené a tisztességes eljárás elvét. Nem arról kell tehát tájékoztatni az alperest, hogy elvileg mivel védekezhethetne a felperes követelésével szemben, hanem arról, amiről konkrétan nyilatkozott.

Az alperesi fellebbezés arra vonatkozó hivatkozásával összefüggésben, hogy a felperes igénye a fedezetelvonónak minősített üzletrész átruházási szerződés megkötésekor még nem volt lejárt követelés, és csak a jogerős ítélet alapján vált esedékessé, a másodfokú bíróság megítélése szerint olyan új tényállásnak minősül, amelynek a másodfokú eljárásban való előterjesztését a Pp. 235. § (1) bekezdése kizárja, ugyanakkor egyben érdemben alaptalan is, ahogyan arra a felperes szintén helytállóan hivatkozott. A jogerős ítéletből egyértelműen megállapítható, hogy az I. rendű alperes 1995., illetve 1996. években okozott kárt a felperesi társaságnak. A kártérítés a kár bekövetkeztekor nyomban esedékes. Az alperesek által a fellebbezésben e körben hivatkozott BH 2004/510. számú eseti döntés sem azt tartalmazza, hogy jogerős ítélet lenne szükséges a fedezetelvonó jelleg megállapításához, hanem azt, hogy a jogszerzővel szembeni, a Ptk. 203. §-a szerint történő fellépéshez az szükséges, hogy a hitelező és az adós közötti jogviszonyból származó kötelezettség az igény állapotába kerüljön, azaz bírói úton kikényszeríthető legyen. E kritériumnak pedig a felperes igénye a perbeli üzletrész átruházási szerződés megkötésekor megfelelt.

A fenti indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet keresetnek helyt adó rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alkalmazásával helybenhagyta.

A felperes fellebbezése kapcsán megállapította a Fővárosi Ítéltábla, hogy a kártérítés megfizetése iránti keresetet az elsőfokú bíróság érdemben helytállóan utasította el, jogi indokait azonban részben az alábbiak szerint módosítja, illetve kiegészíti.

Helytállóan hivatkozott a felperes a fellebbezésében arra, hogy a Pp. 229. § (1) bekezdésének rendelkezései maradéktalanul nem alkalmazhatók e kereseti kérelemre, egyrészt, mivel a II. és a III. rendű alperesek esetében nincs szó azonos felekről, másrészt a Ptk. 301. § (4) bekezdése értelmében a késedelmi kamatot meghaladó kár érvényesíthető és a felperes az ügyleti kamatveszteség, illetve az általa ténylegesen felvett hitel után fizetendő és a keresetben megjelölt ügyleti kamat különbözetének megfizetése iránti kereseti kérelme alapjaként érdemben ezt

a jogcímet jelölte meg. Ezért az ezekre vonatkozó kereseti kérelme nem ugyanazon tényalapról származó, ugyanazon jog iránti igény.

Megalapozottan utasította el viszont az elsőfokú bíróság a Pp. 229. § (1) bekezdésére utalással az I. rendű alperessel szemben előterjesztett további tőkésített késedelmi kamat megfizetése iránti kereseti kérelmet. Osztotta e körben a másodfokú bíróság azt a megállapítását, hogy a jogerős ítélet a marasztalási összeg után a kifizetés napjáig járóan állapította meg a késedelmi kamatfizetési kötelezettséget, és ezzel a késedelmi kamatkövetelésre ítélt dolog keletkezett, ezért a bíróság ismételten nem rendelkezhet ennek mértékéről.

A fellebbezés kapcsán abban a kérdésben kellett a másodfokú bíróságnak állást foglalnia, hogy tőkésíthető-e a felperes kereseti, illetve fellebbezési kérelmében megjelölt, lényegében tetszőleges időpontban a lejárt késedelmi kamat összege és az így összeadott tőke + tőkésített kamat után ettől az időponttól követelhető-e további késedelmi kamat.

A felperes e kérelme alátámasztásaként a BH 1997/359. szám alatt közzétett döntésre hivatkozott, amelynek kiemelt lényege szerint az esedékességkor meg nem fizetett, s emiatt tőkésedett késedelmi kamat után a másodfokú eljárásban is érvényesíthető késedelmi kamat.

Az ezen döntés alapjául szolgáló tényállás azonban lényegesen eltér jelen ügytől, ezért nem tekinthető irányadónak. A Legfelsőbb Bíróság a hivatkozott határozatát a GK 66. számú állásfoglalás alapján hozta meg, amelynek II. pontja szerint a gazdálkodó szervezetek egymás közötti viszonyában, ha a kötelezett a pénztartozása kiegyenlítésével késedelembe esik és az utóbb fizetett összeget - a jogosult rendelkezése szerint vagy a felek megállapodása értelmében - elsősorban a főkövetelésre kell fordítani, s a fizetett összeg a késedelmi kamatot már nem fedezi, a fizetés napjáig felszámított - és önállóan érvényesített - késedelmi kamatkövetelés után a tőke kifizetésének időpontjától kezdve külön késedelmi kamat jár.

A fentiekből következik, hogy a tőkésített késedelmi kamat után érvényesíthető kamatnak két feltétele is van, az egyik a tőkére elszámolandó részteljesítés, a másik, hogy mindez csak gazdálkodó szervezetek egymás közötti viszonyában alkalmazható, mely feltételek egyike sem állapítható meg jelen peres felek esetében.

Az egységes bírói gyakorlat értelmében ezzel szemben a késedelmi kamat tőkésítésére és az így megnövelt tőke után újabb késedelmi kamat felszámolására nincs jogszabályi lehetőség, csak az esedékességkor meg nem fizetett ügyleti kamattartozás után jár késedelmi kamat (Legfelsőbb Bíróság Pfv.E.21.142/2005/6.; Pfv.I.21.562/2008/9.).

A fentiekre tekintettel a felperes tőkésített késedelmi kamatkövetelése megalapozatlan.

A felperes a II. és a III. rendű alperesek kártérítési felelősségét arra alapította, hogy részükről szándékos károkozásnak minősül, hogy „tűrés kötelezettségüknek

haladéktalanul nem tettek eleget, tűrési kötelezettségük késedelmével okozták a felperesnek a kamatveszteségben megmutatkozó kárt".

A kártérítési felelősség négy konjunktív feltétele a jogellenesség, a kár, az okozati összefüggés és a felróhatóság. A Ptk. 203. §-ában szabályozott fedezetelvonó szerződés jogkövetkezménye, hogy a hatálytalan szerződés jogosultjait annak tűrésére kötelezi a bíróság, hogy az általuk megszerzett vagyontárgyból a sérelmet szenvedett fél a követelését végrehajtás útján kielégítse, vagy a megszerzett vagyontárgy értéke erejéig marasztalhatók, de csak abban az esetben, ha a vagyontárgy már nincs meg.

A hatálytalan szerződés jogosultjaival szemben előterjesztett megalapozott kártérítési keresethez a felperesnek a fentiekhez képest olyan jogellenes és felróható többletmagatartást kellett volna bizonyítania, amellyel közvetlen okozati összefüggésben érte kár őt. Az az alperesi magatartás azonban a II. és III. rendű alperesek részéről, hogy nem ajánlották fel a felperesnek a tulajdonukban álló és a felperes állítása szerint fedezetelvonó szerződéssel szerzett vagyontárgyaikat önként, hogy abból az igényét kielégítse, nyilvánvalóan nem elvárható magatartás részükről, így nem tekinthető jogellenesnek, illetve felróhatónak. Az, hogy a velük szemben előterjesztett keresettel szemben a perben védekeznek, alapvető és alkotmányos joguk, „tűrési kötelezettségük késedelmesként” nem értékelhető, és kártérítésre alapot nem adhat. A felperes pedig nem jelölt meg a részükről olyan további magatartást, amelyre a kártérítési igényét alapította, ezért a korábban már kifejtettek szerint az elsőfokú bíróságnak e körben nem volt a felperessel szemben tájékoztatási kötelezettsége a bizonyítási teherrel összefüggésben.

Ezért a II. és a III. rendű alperesekkel szemben előterjesztett kártérítés iránti kereset a fenti okból nem alapos.

A felperes a keresetében ügyleti kamatveszteségre hivatkozással is előterjesztett kártérítési igényt, melyet azzal indokolt, hogy a keresetében megjelölt mértékű ügyleti kamattal piacképes ajánlatot tudott volna tenni a pénz kikölcsönzésére, ha azt az I. rendű alperes határidőben megfizeti.

A felperes ezen kártérítési igénye akkor lenne megalapozott, ha bizonyította volna egyrészt a kár bekövetkeztét, másrészt annak mértékét. A felperes az elsőfokú eljárás során részletesen levezette milyen feltételek mellett lehetett pénzügyi hitelhez jutni az adott időszakban és ebből számította ki a kárát. Azon túlmenően, hogy a felperes nem bizonyította, hogy ilyen feltételekkel valóban hasznosítani tudta volna a pénzt az általa megjelölt időszakban, rögzíti a másodfokú bíróság, hogy a felperesi társaság tevékenységi köre az iratok között elfekvő cégkivonat szerint nem terjed ki hitelezési tevékenységre, így ebből származó bevételkiesése (elmaradt haszna) ténylegesen nem keletkezhetett. Ezért az ügyleti kamattal kapcsolatos valamennyi kereseti kérelme megalapozatlan.

Végül helytálló indokolással utasította el az elsőfokú bíróság a ténylegesen felvett hitelek után fizetendő 35 %-os hitelkamat és a tőke után járó kamatok közötti különbséget megfizetésére irányuló kártérítési igényt. A fellebbezés kapcsán rámutat arra a másodfokú bíróság, hogy a felperes a fellebbezésében sem állította, hogy

ilyen hitelt felvett volna, ezért e körben szintén nem volt az elsőfokú bíróságnak a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettsége arra nézve, hogy bizonyítsa a tényleges hitelfelvételt. A felperesnek tehát e körben kára nem merült fel.

A Fővárosi Ítéltábla a felperes ingatlannal kapcsolatos fellebbezését az alábbiak szerint találta megalapozottnak.

A Ptk. 203. § (1) bekezdése szerint az a szerződés, amellyel harmadik személy igényének kielégítési alapját részben vagy egészben elvonták, e harmadik személy irányában hatálytalan, ha a másik fél rosszhiszemű volt vagy reá nézve a szerződésből ingyenes előny származott.

Az elsőfokú bíróság a felperes ingatlan adásvételi szerződés relatív hatálytalanságára alapított keresetét azzal az indokolással utasította el, hogy az ingatlan soha nem szolgált a felperesnek az I. rendű alperessel szemben fennálló követelése kielégítésére, annak soha nem képezte a fedezetét, így fedezetelvonásról sem lehet beszélni.

Az elsőfokú bíróság a felperes e kereseti kérelmét úgy értelmezte, hogy a felperes az ingatlant tekinti annak a vagyontárgynak, amelyet az I. rendű alperes mint a felperesi követelés kielégítési alapját elvonta. Ezzel szemben a kereset - a másodfokú bíróság álláspontja szerinti - helyes értelmezése alapján a felperes valójában azt sérelmezi, hogy az I. rendű alperes a harmadik személyektől (a M. házaspártól) saját pénzeszközéből vásárolta a perbeli ingatlant a gyermekeinek, azaz lényegében a szülő-gyermek viszonyban ajándékozás történt, ezáltal a felperes igényének kielégítési alapját képező készpénzvagyont vont el és fektette olyan vagyontárgyba, amelyre végrehajtás nem vezethető, hiszen a vagyontárgy a II. és a III. rendű alperesek tulajdonába került. Az I. rendű alperesnek fenntartott (vásárolt) holtig tartó haszonélvezeti jog vagyoni értékű jog, de végrehajtás alá szintén nem vonható.

Bár a fedezetelvonás tipikusan egy vagyontárgy vagy vagyoni értékű jog átruházásával szokott megvalósulni, a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a Ptk. megszövegezése nem zárja ki, hogy a bíróság megállapítsa a szerződés fedezetelvonó jellegét abban az esetben is, ha az adós a meglévő pénzeszközét mint a jogosult igényének kielégítési alapját vonja el. Másképpen megfogalmazva elkölti a pénzét úgy, hogy annak helyébe olyan vagyontárgy lép, amelyre az adóssal szembeni követelés behajtására irányuló eljárásra végrehajtás nem vezethető.

Hasonlóan foglalt állást a Legfelsőbb Bíróság a Gfv.IX.30.102/2009/20. számú felülvizsgálati részítéletében kimondva, hogy az elvont pénzvagyton helyébe a perbeli ingatlan lépett, ezért az alperesek kötelesek túrni a felperes behajthatatlanná vált követelésének a perbeli ingatlanból való kielégítését. Az alapul szolgáló tényállás szerint az adós felperes által nyújtott hitelből származó pénzeszközét kölcsön adta, illetve elajándékozta és a megajándékozott vásárolt abból ingatlant. A bíróság megállapította, hogy a felperessel szemben hatálytalan mind az alperesek között létrejött ajándékozási, illetve kölcsönszerződés, mind az

ingatlan adásvételi szerződés, és az alpereseket a követelés ingatlanból bírósági végrehajtás során történő kielégítésének tűrésére kötelezte. A Legfelsőbb Bíróság kifejtette, hogy fedezetelvonó szerződésről akkor van szó, ha a hitelező igényét azért nem lehet az adóson behajtani, mert a kielégítés vagyoni alapját harmadik személy rosszhiszeműen vagy oly módon, hogy reá nézve ingyenes előny származott, elvonta. A kielégítés vagyoni alapjának minősül az adós teljes vagyona. A felperes által az I. rendű alperes részére kölcsönként folyósított pénzvagyomból annak egy része kikerült, holott az a felperesi igény kielégítésének vagyoni alapjához tartozott. Az adós vagyonából elvont pénzvagyon-rész helyébe a perbeli ingatlan lépett, ezért a fedezetelvonó szerződés jogkövetkezményeit a perbeli ingatlan vonatkozásában is alkalmazni kell abban az esetben, ha az alperesek vonatkozásában a rosszhiszeműséget vagy azt, hogy reájuk nézve a szerződésből ingyenes előny származott meg lehet állapítani. A fedezetelvonás jogkövetkezménye pedig az, hogy a jogszerző alperesek kötelesek tenni a felperes behajthatatlanná vált követelésének a perbeli ingatlanból való kielégítését.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a Legfelsőbb Bíróság által fentebb kifejtettek irányadók a felperes e kereseti kérelmére is, azaz jelen esetben sem kizárt az I. és II-III. rendű alperesek közötti ajándékozási szerződés, illetve a II. és a III. rendű alperesek és az eladók közötti ingatlan adásvételi szerződés felperes irányában fennálló relatív hatálytalanságának megállapítása, feltéve, ha a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének eleget tesz.

A felperesnek kell bizonyítania a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján, hogy az ingatlan vételárát az I. rendű alperes fedezte saját meglévő és a felperes igényének kielégítési alapját képező pénzeszközeiből.

A felperes az elsőfokú eljárás során és a fellebbezésében e körben is a Ptk. 203. § (2) bekezdése szerinti törvényes vélelmekre hivatkozott, amely azonban jelen esetre nem vonatkozik.

A Ptk. 203. § (2) bekezdése szerint, ha valaki hozzátartozójával köt ilyen szerződést, a rosszhiszeműséget, illetve az ingyenességet vélelmezni kell.

A vélelem tehát amellettszól, hogy ha az adós a fedezetül szolgáló vagyonát a hozzátartozójára ruházza át, úgy az ingyenes, illetve a szerző fél az ügylet fedezetelvonó jellegéről tudott. Jelen konstrukció szerint viszont az sem bizonyított, hogy az I. rendű alperes vette meg ténylegesen az ingatlant, ráadásul okirati bizonyíték, a becsatolt ingatlan adásvételi szerződés ennek ellenkezőjét tartalmazza. Az abban foglaltak szerint a vevők a II. és a III. rendű alperesek, míg az I. rendű alperes csak haszonélvezeti vevő. Mivel a felperes az okirat tartalmával szemben tette meg az állítását, ennek bizonyítása őt terheli. Abban az esetben, ha már bizonyított, hogy az I. rendű alperes adta a pénzt a gyermekeinek az ingatlan megvásárlása céljából, illetve helyettük ő fizetett, már belép a Ptk. 203. § (2) bekezdésében megfogalmazott törvényes vélelem.

Hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy a felperesi érveléssel szemben jelen esetben nincs szó köztudomású tényről sem.

A Pp. 163. § (3) bekezdése értelmében a bíróság az általa köztudomásúnak ismert tényeket valóban fogadhatja el. Ugyanez áll azokra a tényekre is, amelyekről a bíróságnak hivatalos tudomása van. Ezeket a tényeket a bíróság akkor is

figyelembe veszi, ha azokat a felek nem hozták fel, köteles azonban a feleket e tényekre a tárgyaláson figyelmeztetni.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az a felperesi hivatkozás, hogy ilyen szerződéses konstrukcióra általában akkor szokott sor kerülni, ha a szülő fizet, köztudomású ténynek nem minősül, nem igazolja, nem igazolhatja minden bizonyítás nélkül azt, hogy jelen esetben is ez történt. A köztudomású tény nem azonosítható az általános tapasztalattal vagy gyakorlattal, az pedig különösen nem tekinthető köztudomású ténynek, hogy az I. rendű alperes vette meg a Budapest ... szám alatti ingatlant a gyermekeinek.

Az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt a felperest nem tájékoztatta az őt terhelő bizonyításról, ugyanakkor a másodfokú bíróság tájékoztatását követően a felperes jogi képviselője úgy nyilatkozott, hogy bizonyítási indítványt kíván előterjeszteni, melyre határidő engedélyezését kéri.

A másodfokú bíróság megítélése szerint az e körben lefolytatandó bizonyítás - figyelemmel a felperes által a másodfokú eljárásban 7. sorszám alatt benyújtott beadvány tartalmára is - a másodfokú eljárás kereteit meghaladná, továbbá a felperes által indítványozott bizonyítás eredményének másodfokú bíróság által történő értékelése és az annak alapján meghozott döntés megfosztaná a feleket a jogorvoslat lehetőségétől.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének az üzletész átruházási szerződés relatív hatálytalanságát megállapító, valamint a felperes kártérítési igényét elutasító rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - részben módosított, illetve kiegészítet indokolással - helybenhagyta, míg az alperesek közötti ajándékozási szerződés fedezetelvonó jellege miatt az ingatlanból való kielégítés túrésére irányuló kereseti kérelmet elutasító rendelkezést a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A másodfokú bíróság a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó 213. § (2) bekezdése alapján részítélettel döntött, a hatályon kívül helyezett rendelkezés kivételével végérvényesen lezárta a felek jogvitáját, ezért a 4/2009. (XII.14.) PK vélemény 1.2. pontjában írtak szerint a véglegesen elbírált kérdésekkel összefüggő perköltség viseléséről döntött, emellett a szükségszerűen részítéletbe foglalt hatályon kívül helyező rendelkezéssel összefüggő perköltség összegét csak megállapította. A perköltségre vonatkozó rendelkezés meghozatala során figyelembe vette a felek perköltséggel kapcsolatos fellebbezési kérelmeket is.

Mivel a másodfokú határozat kihatással volt az elsőfokú perköltségre is, az elsőfokú ítélet perköltségviselésre vonatkozó rendelkezését részben megváltoztatta és a felperes illetékfeljegyzési jogára tekintettel le nem rótt, az államnak fizetendő kereseti illetéket a később részletezettek szerinti pertárgyérték és a pernyertesség-pervesztesség arányát figyelembe véve osztotta meg a a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése alapján. A feljegyzett kereseti illeték összege 900.000,- Ft, ebből a nettó 5.481.027,- Ft követelés alapján a fedezetelvonásra vonatkozó kereseti kérelmekre 328.900,- Ft illeték esik, a fennmaradó 571.100,- Ft

a kártérítési kereset illetéke. Ez utóbbi tekintetében a felperes, az előbbi vonatkozásában pedig az I. és a II. rendű alperesek lettek pervesztesek, ezért ebben az arányban kötelesek a feljegyzett kereseti illeték állam javára történő megfizetésére, a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 16/A. § (1) bekezdése és 13. § (2) bekezdése alapján.

Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy az alperesek részére az elsőfokú ítélet meghozatalát követően engedélyezett személyes költségmentesség a Kmr. 10. § (3) bekezdése értelmében nem hat vissza az eljárás megindítására, ezért az nem mentesíti az alpereseket a kereseti illeték megfizetése alól.

Az alperesek alaptalanul sérelmezték a fellebbezésükben az elsőfokú bíróság által részükre megítélt 10.000,-Ft perköltség összegét, amely álláspontjuk szerint az aránytalanul alacsony a pernyertesség arányára és a kifejtett ügyvédi munkára tekintettel.

Az egységes bírói gyakorlat értelmében a fedezetelvonó szerződés hatálytalanságának megállapítása iránt indított per a Pp. 24. § (1) bekezdés f) pontjában meghatározott követelés biztosítása iránti pernek tekintendő. Az ilyen keresettel ugyanis a felperes azt kívánja elérni, hogy az adott szerződéssel elvont fedezet a hitelezők követelésének biztosítékául szolgáljon. Ezért a pertárgy értéket a Pp. 24. § (2) bekezdés f) pontja alapján kell megállapítani (BH2004/142. és BH1999/508.). A Pp. kommentárja szerint a bírói gyakorlat az f) pontban foglalt követelés esetében a főkövetelés járulékait is számításba veszi, tehát nem érvényesül a Pp. 25. § (4) bekezdésében meghatározott tilalom. Ugyanakkor ezzel az értelmezéssel szemben felvethető, hogy a Pp. 25. § (4) bekezdésében foglalt szabály alkalmazása a Pp. 24. § (2) bekezdésének más pontjait illetően pl. az a) pont esetében nem kizárt.

A Pp. 24. § (2) bekezdés f) pontja szerint a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értékeként a tényleg megállapítható összegtől függetlenül követelés biztosítása iránti perben a követelés összege a pertárgy értéke. Ha azonban a biztosíték értéke, illetőleg összege ennél kisebb, ezt az utóbbi értéket, illetve összeget kell számításba venni.

A felperes részére a jogerős ítéletben megítélt tőke – járulékok nélkül – 5.481.027,- Ft, amely a felperes számítása szerint az ítélet szerinti esedékességkor járulékokkal több mint 15.000.000,- Ft-ot tett ki. A felperes az üzletrész átruházási szerződés fedezetelvonó jellegén túlmenően keresethalmazatban kártérítési igényt is érvényesített, ahol a pertárgy értéke a Pp. 24. § (1) bekezdése szerint a keresettel érvényesített követelés értékével azonos, tehát 20.278.219,- Ft.

Az előbbiben a felperes pernyertes, az utóbbiban pervesztes lett a jelen részítélet értelmében. A pernyertesség-pervesztesség aránya a járulékok nélküli követelés figyelembe vétele esetén 80-20 % az alperesek javára, azonban ha a követelést járulékokkal vesszük figyelembe, a felperes pernyertességének aránya ennél nagyobb.

A fentieket együttesen értékelve az alperesek jogi képviselője által az elsőfokú eljárás során kifejtett ügyvédi munkával, a másodfokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság által megítélt perköltség aránytalanul alacsonynak nem tekinthető.

Az alperesek jogi képviselője az elsőfokú eljárás során egy másfél oldalas beadványt szerkesztett (külön nem értékelve itt a per tárgyához nem kapcsolódó elfogultsági kifogást) és egy 1 óra 15 perc időtartamú tárgyaláson vett részt. Mivel csak alaki védekezést terjesztett elő, perbeli eljárásra különösebb felkészülést nem igényelhetett.

A másodfokú bíróságnak rendelkeznie kellett a felperes illetékfeljegyzési joga, illetve az alperesek személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetékekről.

A másodfokú eljárásban az alperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért az 5.481.027,- Ft fellebbezési pertárgyérték alapján a 328.900,- Ft, az alperesek személyes költségmentességére tekintettel le nem rótt illetéket a Kmr. 14. §-a szerint az állam viseli.

A felperes esetében az ingatlanra vonatkozó fedezetelvonó szerződésre alapított és a kártérítési keresetet elbíráló elsőfokú ítéleti rendelkezések ellen benyújtott fellebbezés feljegyzett illetéke 900.000,- Ft. A másodfokú bíróság részítéletével helybenhagyta az elsőfokú bíróság kártérítési igényt elutasító rendelkezését, ezért a felperes köteles az e kereseti kérelem után számított 571.100,- Ft fellebbezési eljárási illeték megfizetésére az állam javára a Kmr. már hivatkozott 13. § (2) bekezdése alapján.

A másodfokú bíróság az ingatlanra vonatkozó fedezetelvonó szerződésre alapított kereseti kérelem tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, ezért e körben a Pp. 252. § (4) bekezdése alapján csak megállapította a felperes által e kereseti kérelem vonatkozásában le nem rótt fellebbezési eljárási illeték összegét, amely az 5.481.027,-Ft fellebbezési pertárgyérték alapján 328.900,- Ft, valamint a peres felek ezzel kapcsolatos másodfokú, bruttó összegben meghatározott ügyvédi munkadíját, ezek viseléséről az elsőfokú bíróság dönt az eljárást befejező határozatában.

A másodfokú eljárás eredményét tekintve a felek pernyertességének illetve pervesztességének aránya között nincs számottevő különbség, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdés alkalmazásával úgy határozott, hogy a peres felek a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjból álló költségeiket maguk viselik (32/2003. (VIII.22.) IMr. 3. § (2), (5) és (6) bek.).

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak fel kell hívnia a felperest bizonyítási indítványa előterjesztésére, és az alperesek érdemi ellenkérelme valamint a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményéhez képest kell meghoznia érdemi határozatát.

Döntésén túl végül megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a tárgyalás berekesztését követően 2011. július 8. napján érkezett 10. sorszámú felperesi beadványt eljárási okból nem tudta figyelembe venni, mivel a tárgyalás berekesztését csak a határozathozatal követheti.

Budapest, 2011. év július hó 14. napján

. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Tibold Ágnes sk.
előadó bíró

Dr. Kurucz Zsuzsanna sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő